

ბავშვების
განათლების

ნაბეჭული

სახელმწიფო გამომცემლობა

მზაა ღია

წიგნი № 5

№ 5

დამბეჭდილი 1921 წ.

245

შინაარსი.

1. ნაძვის ხე—სურათი 1
 2. შობის ხე—ლექსი (თავისუფალი თარგ.) ილ. სინარულიძისა . 3
 3. პაპას ნაამბობი—გუგო ნარვილისა 7
 4. ნანა—ლექსი შიმქრალისა 22
 5. მოხერხებული მელია—შიმქრალისა 23
 6. ზამთარს—ლექსი შიო მღვიმელისა 26
 7. მურზილკას თავგადანაჯალი —თარგ. (შემდეგი) ნ. დიასამიძისა 28
 8. საბჭოთა პირველი საბავშვო მოედანი—ელ. სილიჩისა . . 35
-

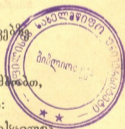

შობის ხე.

ბავშვები. დედი, გვითხარი, შობის ხეს
 ასე რად მოუწენია.

შესედე ზურმუხტ სიწვებზე
 ცრემლები დაუდენია.

დედა. შვილო, მისმინე, გაიმბრბოთ,
 თუ რატომ მოუწენია:
 თავის სამშობლოს მოსცილდა,
 ნაღველი გულს დასწენია;
 ეს იზრდებოდა იქ, სადაც
 ღურჯი ტყე, ფიჭვ-ნაძენარია,
 მას საფსულობით სუჭუჭ თმას,
 ვარცხნიდა ნიაფ-ქარია.

და დილ-დილობით ნორჩ ტოტებს

ითბობდა ნაზად მსესედა,

ღამ-ღამობით კი ვარსკვლავნი

დაციმციმებდენ თავსედა.

შამთარი თოვლის მატელიდან

თბილს ნაბადს ტანსე აქსოვდა,

ბებური ნაძვი კი ზღაპრებს

ეტეოდა, რაც რომ ასსოვდა,

და გასაფხულსე, როდესაც

მსე ოქროს შუქით ალობდა,

ბულბული შორით მოსული

ხშირად მის ტოტსე გალობდა.

ასე ატარა მან ტეეში

შეება სიამით ღღენია,

ახლა იგონებს თვის წარსულს,

მიტომაც მოუწეენია.

ბავშვ. ჩვენ მოგკანძმავთ ჩვენ შობის ხეს

ავაჭრელებთ, კავაბრწეინებთ,

ზღაპრებს ვეტეუთ ათასნაირს,

ტებილს სიზმრებში ჩავაძინებთ.

ავაჭრელებთ, ავაბრწეინებთ

ნაირ-ნაირ სამკაულით,
 ვუძღვრებთ და შემოვსცინებთ,
 შემოვუვლით გარს ფერხულით.
 აი, კიდევ მოვრთეთ კოსტად,
 ავანთეთ და გავაბრწუინეთ,
 ნახეთ თუ არ გაიხარა,
 შესედეთ თუ მოვაწუინეთ.
 რა კარგი ხეენი ნაძვი,
 როგორ შეენის სამკაული!!
 ჭე, ბავშვებო, ხელი ხელსა,
 დაუაროთ გარს ფერხული...
 გამარჯობა შობის ხეო!
 რა კოსტად ხარ მოკაშმული,
 როგორ ბზინავ, როგორ ბრწუინავ,
 როგორ გშეენის გარს ფერხული!!
 თეთრ ღინღლიან ტოტებს გვიწვდი,
 მკერდს ჩაკვიკრა, თითქოს გინდა,
 შენს მწვერვალზე სანთლის შუქი
 ვარსკვლავივით ამობრწუინდა.
 ნუ მოიწუენ, დაივიწუე
 ტეე და შენი ფიჭვ-ნაძუნარი!

დახედე, რა ტურფა ხარ,
 მომხიბლავი, ნაზი, წუნარი.
 თუ ამდენხანს ტუეს აღხენდი,
 ახლა აქ ჩვენც მოგვალხინე,
 აბზინდი და აბრჭყვიადდი,
 იციმციმე და იბრწუინე.
 ჭე, ბავშვებო, ხელი ხელსა,
 დაუაროთ კარს ფერხული,
 რა კარგია ჩენი ნაძვი,
 როგორ შეენის სამკაული!..

ილ. სინარულიძე.

ჰანას ნამობი.

აღამებული იყო. გარეთ თოვდა და ცივი ქარი უსტკენდა. ბუხარში ცეცხლი ნელ-ნელა გუსგუსებდა და ხან ძლიერი ალით ანათებდა ჩვენს ჰატარა ფიცრულ ოთახს, ხან კი, თითქოს ჩასთვლიძაო, ჩუძის ბუტ-ბუტით აკანკალებდა კედლებზე უცნაურ ჩრდილებს.

გრძელ ტახტზე ვიწექით მე, ჩემი ძმა ნიკო და ჩემი ბიძაშვილი ლადო.

დიდუდა სალომე უკვე სვრინავდა ტახტის ბოლოში. ჰანა ილიკო დაფიქრებული იჯდა ჰატარა სის სკამზე ბუხარის წინ და ცეცხლს ჩასცქეროდა.

უველანი ჩუძად ვიფავით, თუძცა კი არ გვეძინა, და გამტყრებით ეურს ვუკვდებდით ცეცხლის მობუტბუტე ზღაპარს.

—ჰანა!.. ჭია, ჰანა!..—წამოიძახა უეცრად ლადომ,— გვიამბე რამე, ისეთი კი, რომ ძალიან საძინელი იყოს...

უველანი თითქოს გამოვფხისვლდით.

სასიამოვნოა სამთრის დამეს ლოგინში თბილად ეოფნა: გარეთ ცივა, თოვლია, ქარი, ტალახი, შენ კი თბილად ხარ განვეული საბანში, ეურებადის ჩამძვრალხარ ლოგინში და იქიდან, თვალეზ დაჭეკტილი, ქარის ზუსუნსა

და ცეცხლის ჰრიბლს თვალ-უურს ადევნებ... მეტად რუსთა
ვინმე რამე ამბავს გიაშობს ნელი, წუნარი და დინჯი სპით,
გავიფიქრე მე და სმა მადლა წამოვიძახე:

— ჰო, ჰაჰა, გენაცვალე, გვიაშბე რამე, მაინც არ გვამინება ჟერ...

ნიკომაც თავი წამოჭყო.

ჰაჰა ილიკო შეიშეშუნა, თვალები ბუსარს თავამდე ააუოლა და მოწვენილი, დაბალი სპით წარმოსთქვა:

— აბა რა გიაშბოთ, აღანა მასსოვს რა...

— გეცოდინება რამე, ჰაჰა, შენი ჭირიმე, გვიაშბე...

თუ გინდა სულ ჰატარა მაინც, ოღონდ გვიაშბე!.. — დაკვლრიჯეთ უველანი სვეწნით და ლოგინებში წამოვსხედით.

— კარგით, დაწექით, არ გაცოდეთ, გპტუვით რასმე, —

ლიმილით შემოკვიტია პაპამ და ისევ ცეცხლს დაამტვრდა, თითქოს მკვლ, მივიწვებულ ამბის მოგონებაში გაერთო.

ჩვენ დავწყვეით, თბილად გავეხვიენით და სძენად კარდა-ვიქეცით.

პაპამ შუშის ნაჭერი შეუკეტა ცეცხლს, თავი ხელელებზე დაიურდნო და ასე დაიწყო:

— ის, რაც ახლა უნდა გიამბოთ, ჩემს პატარა ბიჭობაში მოხდა. მაშინ თერთმეტი წლისა ვიქნებოდე. თქვენი დიდება, სალომე, სულ პატარა იყო. ბევრი, ბევრი — ოთხი ან ხუთი წლისა ეოფილიყო.

— იმ ქა, შენ კიდევ რაებს ამბობ! ოთხისა კი არა, ბარემ ორი წლისა თქვი!.. — წამოიძახა ტანტის ბოლოდან ნამძინარევი ხმით დიდება სალომემ, რომელსაც ჩვენს ლაპარაკზე გამოკვდიებოდა და თურმე უურს კვიგდებდა.

— მამ რამდენისა იქნებოდე? — შეტევით იკითხა პაპამ.

— რამდენისა ვიქნებოდე, და აი შენ იანგარიშე: კენკა-ძიანთ ძაიამ რო ჯვარი დაიწერა ღვინობისთვეში, იმის წინა დღისით შენა ხარ დაბადებული; თვითონ საწეალი ძაია იტეოდა ხოლმე. მე კიდევ, სამი წლის უკან რომ ჩაბე-ლანთ ბებერი კამეჩი მოუკვდათ, სწორედ იმ დღისითა ვარ გაჩენილი... იანგარიშე, შენ ჩემზე სწორეთ სამი წლითა ხარ დიდი...

დიდება კიდევ ბევრხანს აპირებდა ლაპარაკს, მაგრამ პაპამ სიტყვა შეაწევეტინა:

— კარგი, მამ მე შენზე სამი წლითა ვეოფილვარ დიდი, ასე რომ, როცა მე თერთმეტი წლისა ვეოფილვარ, შენ მაშინ რვა წლისა იქნებოდე.

— ჰო და ევრე!..—ნიშნის კებით წამოიძახა დიდებამ და ისევ დაწვა.

— რას ვამბობდი, დამავიწყდა კიდეც, — წარმოსთქვა პაპამ ცოტახნის სიჩუძის შემდეგ, — ჰო, მე თერთმეტი წლისაზე მეტი არ ვიქნებოდრი. არც მამა მეკანდა, არც და. დედის ერთა ვიყავი. მაშინაც ამ სახლში ვცხოვრობდით. მამახეში განთქმული მონადირე იყო და სამთარ-საფხულ, როცა კი მუშაობიდან მოიცლიდა, სანადიროდ დადიოდა. ჩვენს ტყეში ბლომა ნადირი იყო: ირემი, შველი, კურდღელი, დათვი, მკელი, მელა, გარეული ღორი. ისე არ წავიდოდა მამახეში, რომ ან შველი, ან კურდღელი, ან რაიმე სხვა ნადირი არ მოეკლა და არ ჩამოეტანა.

ერთ სამთარს ძალიან დიდი თოვლი დადო. აი ამ თოვლიან სამთარში, ერთ საღამოს, ჩვენსა მამიჩემის ამხანაგები შეიკრიბნენ. ხელად ერთი ბურჯაკი დაკლეს და შწვადები დაამსადეს. მამახეშმა კარგი ღვინო ამოიღო ქვევრიდან და ქეიფს შეუდგნენ.

როცა კარგა შექეიფიანდნენ, თავიანთი ნადირობის ამბები მოიგონეს. ბევრი იცინეს, ბევრი იხუმრეს და ბოლოს გადასწევიტეს, ამ დიდ თოვლშიაც ენადირნათ, რომ შემდეგში ნიშნეული მოსაგონებელი ჰქონოდათ.

მართლაც ასე მოიქცნენ. მამახეშმა იმ დამესვევ გამართა თავისი თოფი და მეორე დილით, როცა მე ისევ შეძინა, ადრინანად წასულიყო. ის დღე არაფერი. დაღამდა, და მამახეში არ მოსულა. დედაჩემი შფოთავდა: ის კაცი სად დაიკარგა, ვინ იცის, დაემართა რამეო. მეც კი შეშინოდა და დარდი მქონდა ჩუოლილი გულში, მაგრამ მაინც დავწყვი.

სისმარში ჩვენს შესობლიანთ ბიჭს ვანოს კენსუბებოდი კოჭების გულისათვის, რომ უცებ ვიდაცამ საბანი გადამხადა და ხმა მძლავრად წამოიძახა:

— აი ვინ მოუვლის მაგას!.. უჰ! შენ კი გენაცვალე, რა დაკოხილსა სმინავს! ბიჭო ილიკო, აბა ადრე ჩქარა, რა განვენო!..

ცოტა არ იუოს, არ შესიამოვნა, რომ ასე შემაწუსეს და ძილი დამიფრთხეს, მაგრამ როცა თვალები გავახილე და ტახტიდან ოთახს გადავხედე, ძილიც დამავიწყდა და ლოკინიც: ბუსრის გვერდზე, კუთხეში, აი სწორეთ ამ ალაგას, კარგა მოზრდილი შველი იდგა. წვრილი და მძალაი ფეხები ჭქონდა, შუბლზე ორი ზატარა რქა, ბეწვით შემოსილი, თვალები დიდრონი და შავი.

ისეთი ლამაზი იყო, ისეთი, რომ კინაღამ არ გადავი-

რე სისარულით. მამაჩემი იქვე იდგა და სიცილით შემომუერებდა. როგორც კიეი, ისე წამოვსტი და მივვარდი შველს. საბრალოს ისეთი შემინებული, ადრელებული და

დანადგლიანებული თვალები ჰქონდა, რომ სიბრძნეა და გული ჩამეთუთქა. მიუვალერსე და თვალებიდან დაწვებული ტუჩებამდე გადავკოცნე. მამახემი სიცილით დამუერებდა.

— რაო, ჩემო ილიკო, მოგიუვანე შეველი თუ არა! — იმეორებდა მამახემი და ისევ სიცილს განაგრძობდა.

დედაჩემიც მხიარულად დაფუსფუსებდა ვახშმის სამზადისში.

მე ხელად ტანთ ჩავიცვი, აბა რაღა დამძინებდა! ბევრი ვეალერსე ჩემ შევლს, ბევრი ვკოცნე და ბოლოს ჰურის ჭმევაც დავაპირე, მაგრამ მამახემმა მითხრა: თავი დაანებე, ცოდვბა, დაისვენოს, შეშინებული და დაღლილიაო, და მეც სიხარულის ღიმილით მოვშორდი ჩემს ახალ ამსახაგს; მივუჯექი მამახემს გვერდით და ვახშმობა დავიწვეე, მაგრამ ცალი თვალი შელისაკენა ჰქონდა.

მე და დედაჩემს ვახშამზე გვიამბო მამახემმა შელის დაჭერის ამბავი. ძალიან ღრმა თოვლი უოფილიყო და ეს ცხოველი, სხეებზე მომცრო და სუსტი, ვერ მიჰყოლოდა თავის პატარა ჯოგს: უკან ჩამორჩენილიყო და, თოვლში ჩაფლული, ვეღარსად წასულიყო. საცოდავი თურმე იქვე მდგომ მუხას მიეუუდა, დაღლილ-დაქანცული ძლივს-ღა ქაქანებდა და შეშინებულ თვალებს აქეთ-იქით აცეცებდა. მამახემს შორიდანვე დაენახა, ჩუმად მიჰპაროდა და ცოცხალი დაეჭირა.

ზაზა ცოტახანს გაჩუმდა და შემდეგ განაგრძო:

ჩემ შევლს „მაევალა“ დავბრქევი. მოელ სამთარს ოთახში მევანდა. სულ თავს ვეველებოდი, არ მოვშორებოდი: ხან ჰურს ვაჭმევდი, ხან ვაშლის ნაფცქვენებს, ხან კიდევ ქვა-

მარილს ვალოკებდი. ისე შექმნია და ისე შეუქვარდი ჩემს მუკვალს, რომ ერთ ნაბიჯზე აღარა მშორდებოდა. დილა აღრიან, როცა მე ისევ მეძინა, მუკვალა მოახაკუნებდა ჩემს ლოკინთან და თავის რასუნით გამაღვიძებდა სოლმე. მეც წამოვჯდებოდი ლოკინში, გაუაღერსებდი, ფუჩი, ფუჩი, მუკვალა მეთქი, და დავიწუებდი ჩაცმას. ღვთის წინაშე მეც ძალიან მიუვარდა ჩემი მეგობარი. ამხანაგებში აღარ გავდიოდი: ჩემი კასართობი და ჩემი სიხარული მუკვალა იყო. იმის მეტი აღარა მახსოვდა რა.

ისიც სულ უკან დამდევდა. ტატზე რომ ჩამოვჯდებოდი, მოვიდოდა სოლმე, ნებიერად კალთაში თავს ჩამიდებდა და ბუბლით ხელებზე მეხახუნებოდა. როცა სხვაგან წავიდოდი, ან მესობლიანთსა, ან ვენახში, ჩემ მუკვალას სახლში ვტოვებდი. რომ მოვიდოდი, ჩუმად მივიპარებოდი ფანჯარასთან და დავათვალიერებდი, რას აკეთებს ჩემი მეგობარი მეთქი. ფანჯარასთან დამალული, უცებ ხმა-მადლა დავუძახებდი: ფუჩი, ფუჩი, მუკვალა მეთქი, და უნდა გენახათ, ამ დროს რა სანახავი იყო: თუ იწვა, მსწრაფლ წამოსტებოდა, უცებ მოტრიალდებოდა ეურებ-დაცქვეტილი და გაკვირვებულის თვალებით მეძებდა. ერთ-ორ ნაბიჯსაც წამოსდგამდა კარებისაკენ. მე კიდევ გაუმეორებდი მახილს. რაკი მეორეთ გაიგებდა ჩემს ხმას, როგორც ციბრუტი, ისე დატრიალდებოდა ოთახში. მეძებდა და ვერ მპოულობდა. სწრაფად შევადებდი კარებს და სიცილით დავდგებოდი შუა კარებში. ოჰო, რა განსარებული ზმუილით გამოიქცეოდა ჩემს მოსაგებებლად!

დადგა გასაფხული. ხეები აუვაფდა, ბალახი ამწვანდა და მეც ჩემი შუელი ჩვენს სახლის წინ ბაღში გადაჯახსახლე.

დღისით ბაღში ვთამაშობდით; როცა დავიღლებოდით, ან დას-
ცხებოდა, ახლად გაფურჩქნილ იასამნის ჩრდილში მივუდებო-
დი სოფელს. მუვალაც გვერდზე მომიწვებოდა, თავს კალთაში
ჩამიდებდა და ისე შემომეურებდა თვალებში, თითქოს რაღა-
ცის თქმა უნდა და ენა არ ემოჩნებოდა...

ეჰ! ის დრო ჩემთვის ოქროს დრო იყო... ზატარა ბი-
ჭუკეულა ვიყავ; არც დარდი მქონდა, არც ბოღმა: ვიჯექ ჩემ-
თვის ჩემი შველით იასამნის ძირში და ნორჩ ფოთლების
ჩურჩულს ეურს ვუგდებდი. ღამდამობით მუვალას ბაღში
გაკეთებულ ზატარა შემოღობილში ვაბინავებდი. დილით ისე
არ გამოვიდოდი აივანზე, რომ ის ჩემი ფეხის სმის გაგო-
ნებაზე არ წამომსტარიყო და გასარებული ზმუილით არ
მომკებებოდა წინ. ღობეს ვერ გადმოასტებოდა თუ?! ჩვენებუ-
რი ბიჭები შურისსაგან იხოცებოდნენ. ჩემი შველი მთელი
სოფლის საღაპარაკო იყო. ვეელაზე ძალიან ისა ჭმურდათ,
რომ საცა კი წავიდოდი, ან ღზინში, ან ვენახში, ჩემი მუ-
ვალა ბატკანივით გვერდზე მომდევდა და ერთ ნაბიჯზედაც-
კი არა მშორდებოდა.

ასე ტკბილად ვცხოვრობდით მე და ჩემი მეგობარი.
მეც ძალიან მიუვარდა და ვერც დავემდურებოდი.

დადგა ზაფხული და ჩვენს სოფელში სმა გავარდა,
რომ ტყეში უცნაური ნადირი გაჩნდა, სახელად მკელ-კაცაო.
სოფლის განაპირა ბაკებში რამდენიმე ძროხა გამოფაშვული
ეპოვათ. ერთი ჩვენებური კაცი, რომელსაც შორიდან მოეკრა
თვალი მკელ-კაცასთვის, გვიამბობდა: ისეთი საშინელი რამ
არის დასანახავად, რომ კაცს თმები ეალეზე დაუდგებაო.
ზურგზედ აბურძღვნილი ჯაგარი, გამოწეული დინგი, დაკრე-

ჭილი, აღმასივით ბასრი კბილები აქვს იმ ვერანასადაც ამბობდნენ, საიდანღაც გადმოვარდა ჩვენში ეს ნადირი, რადგან წინად არავის უნახავს ჩვენს ტყეში ამისთანა მსყციო.

მკელ-კაცა ეველგან დაძრწოდა.

ერთ ბებერ კაცს, რომელსაც თავისთვის ნელი ღიღინით ურმით შეშა მიჭქონებოდა სახლში, მუადღის გულზე ჩუმად მიჭხაროდა, აჭვარდნოდა ურემზე და მთელი სახე დაეღრღნა. ჩვენს სოფელში, ქვემო უბანში, ერთი ქერივი ცნოვრობდა. ერთად ერთი ბიჭი ჭეჟანდა, ჩემი ტოლი, თედო ერქვა სახელად.. ჭო და იმ საფსულს თედო თავის დედას გუთანზე გაეკზავნა. ღამე მინდოროში? ურმის ქვეშ დასძინებოდა საწყალ ბიჭს. თურმე მკელ-კაცა იქვე სადღაცა უოფილიყო; დასცემოდა საცოდავ თედოს და ევლი გამოკლადრა. კიდევ ბებერი ხალხი დაგლიჯა წვეულმა მკელ-კაცამ; სად მოგიტვალოთ, აღარ მახსოვს. იმასაც ამბობდნენ, მკელ-კაცა ღამე საფლავებსა სთხრის, მკვდრები ამოაქვს და სჭამსო.

ბებერს ღანჯარაკობდნენ ამ საზარელ მსყცზე. ამ ერთმა ნადირმა შიშის ზარი დასცა მახლობლად მდებარე სოფლებს. ხალხს ღამე კარში გამოსვლისა ეძინოდა. დედები შვილებს გარეთ აღარ უშვებდნენ. დედაჩემმაც ჩამკეტა ოთახში, ან მე თვითონ რა გამიუვანდა სადმე შიშით. ჩემი მამეველაც გვერდით მეჯანდა და მეც სხვა არა მინდოდა რა. როგორც მე დედა არ მიშვებდა გარეთ, ისე მე მამეველას არ ვუშვებდი არც დედა არც ღამე. დანაღვლიანდა ოთახში ჩემი შველი... ჩვენი საკვარელი ალაგი ახლა ფანჯარა გახდა. გავეიურებოდით მე და ჩემი მამეველა ბაღში და ბელურა ჩიტების ჭიკჭიკს ვურს ვუკვებდით.

საქართველოს
აქადემიის

ერთხელ ჩემი შველი ფანჯრიდან ბაღში გაიყურებოდა. მე ტანტსე ვიჯექი და მგონი ჯოხსა ვთლიდი. უცებ მუკალა სწრაფად გამოექანა ჩემსკენ, გზაში შეიკუნტრუმა კიდევ და მასვეწარი ზმუილით წინ დამიდგა. მერე კარებისკენ გასწია, მივიდა მისურულ კარებთან, დადგა და ისევ მოიხედა ჩემსკენ. მე გამტერებული ვუეურებდი, ნეტა ამ შველს რა დაემართა-მეთქი, გავიფიქრე. ჯერ ვერაფერს მივხვდი, მაგრამ როცა ისევ ისე ნელა დაიხმუვლა, კარებს რქები აუხახუნა და ისევ ნაღვლიანად გადმოძხედა, მაშინ კი გაუგებ წადილი: საბრალო მუკალას კარეთ, ბაღში, მწვანეზე გათამაშება უნდოდა. მერე იმ უკანასკნელ ხანებში მთელი საათობით ეურებ-დაცქვეტილი და თვალ-გამტერებული გაიეურებოდა ფანჯრიდან ბაღში. ხელად გადმოვხტი ტანტიდან, მივვარდი, მოეუალერსე, ორივე თვალეები გადაუკოცნე და დარიგება დაუწეე: ნუ, კენაცვალე, ნუ კინდა კარეთ, თორემ მკელკაცა მოგკლავს. იცი რა ბოროტი და საშინელია მკელკაცა?

ასე ველაპარაკებოდი ჩემს შველს; ის კი ნაღვლიანად შემომცქეროდა, თითქოს რაღასაც დასადონებელსა ჰგონობსო. ახლაც თვალწინ მიდგა მუკალას დიდრონი, დაფიქრებული თვალეები. ისე მიგდებდა ეურს, თითქოს ეველაფერი ესმოდა.

ბოლოს ხალხიც ძალიან შეწუსდა. ადამიანი ვენახში სამუშაოდ ვერ ჩასულიყო მკელკაცას შიშით.

ჩვენს ტუესთან მასლობლად მდებარე სოფლის მონადირეებმა გადასწეუიტეს, ერთად წასულიევენ, ეპოვათ მკელკაცა და მოეკლათ. მამაჩემიც წავიდა და ორ დამეს აღარ დაბრუნებულა.

რაკი მონადირეები წავიდნენ, ვეელას გული დაგვიშ
 პეიდდა. შიშისაგან მიერუებული ჩვენი სოფელი ისევ გაბ-
 ხიარულდა. ვკლესიის გალავნიდან მოთამაშე ბიჭების ჟრია-
 მული მოისმოდა. ვეელა იმ იმედსე იყო, რომ ჩვენი მონა-
 დირეები უეჭველად მოჭკლავენ ბეკლ-კაცასაო.

მე და ჩემი მამულაც გამოვედით ბაღში. უნდა გენახათ,
 როგორ გაუფაციცდა და გაუბრწეინდა თვალეები. მწვანე ბა-
 ლახსე რომ გაიარა ჩემმა შველმა, სიხარულისაგან სულ კა-
 მარას გადადიოდა. მეც სიცილით დაგდეუდი და დავთამაშებდი.
 ის დღე მშვიდათ გავატარეთ.

ღამე ჩემი მეგობარი მველებურად ბაღში დავაბინავე.

მე კი სახლში შევიხსენი. გულში ცოტაოდენი შიში მქონდა მაინც ჩაუოლილი. ამიტომ მეორე დღით ძალიან ადრე ავდგე და ბაღში გავვარდი. მუვალა თავისებურად გადმოასტა დაბალ შემოდობილს და წინ მომეკება. გული დამიმშვიდდა. ის დღეც თამაშობაში გავატარეთ. მაგრამ მსე სულ ცოტა ხნის ჩასული იყო, რომ ტუიდან თოფის ხმა მოგვესმა. ცოტა ხნის შემდეგ კიდევ რამდენჯერმე გავარდა ტუეში თოფი. მაშინ კი სავსებით დამიმშვიდდა გული: ეტეობა, მგელ-კაცა მოკლეს მეთქი, და ჯერ შებინდებული არ იყო, როცა ჩემი მუვალა დავაბინავე.

სახლში შევედი და მე და დედანემმა ვახშის ჭამა დავიწყეთ.

უცებ ისეთი სასარელი ხანხარი მოგვესმა ჩვენი ბაღიდან, სწორედ იქიდან, სადაც ჩემი შველი იყო, რომ შიშისაკან ტანში ჟრუანტელმა დაძიარა. ფეთიანივით წამოვსტი. დედანემს ფერი ეცვალა და კანკალმა აიტანა.

— შვილო ილიკო, — დამიუვირა ცხონებულმა, — არიქა, შვილო, მგელ-კაცაა...

მე ხსხა გამიძრა, ენა დამება. ან რაღას ვიტეოდი. მგელ-კაცა, რომელსაც თურმე სიცოცხლისებური ხავილი სცოდნია, ჩემს მუვალასთან იყო და აბა რა კეთილს დააურიდა.

უცებ ბაღიდან სირბილის ხმა მოისმა. კარები ღია გექონდა და დავინახე, რომ ჩემი შველი მორბოდა ოთახისაკენ და უკან რაღაც მავი ცხოველი მოსდევდა მუნძულით. დედანემი გიჟივით მივარდა კარებს და გადაარაზა...

— დედი, მუვალა, დედი, გენაცვალე, ჩემი შველი!.. — მივირბინე დედანთან, — გაუვლოთ, დედი, კარები გაუვლოთ...

რატო ისე მიეურებ? არ გესმის! კარები გაუღოთ!—ვერსუ-
დარებოდი დედას და თან ბოდმა და ცრემლები მდღრწობდა.

დედამ აღელვებული სმით წამხურწულა:

— არა, შეილო, რო გაუღოთ, ის წვეული ჩვენც შემო-
კვივარდება!—ამ სიტყვეთან ერთად დედანები უფრო მაგრა
დაებდაუჭა კარების რაზას.

ცოტასანს გავჩუძდით. აივნის კიბეზე და შემდეგ აივან-
ზე ბაკაბუკი მოისმა: ჩემი ძაუვალა კარებს მოადგა და
საცოდავი შპუილით უსასუნებდა ზედ რქებს. დედას ხელი-
დან გამოუსწლტი და ფანჯარასთან მივირბინე ტირილით.
საბრალო ძაუვალა მოსდგომოდა კარებს, რქებით არაკუნებდა
და თავშესაფარსა მთხოვდა. უცებ დამინახა ფანჯარაში თა-
ვისი ნაღვლიანი გაკვირვებული თვალებით და გასარებული
შპუილით გამოიქცა ჩემსკენ... უჭ, გული ჩამეფუფქა... რო-
კორი გასარებული გამოიქცა!

— ვაიმე, ჩემო ძაუვალა მეთქი!—დავივიორე შე და გულ
ამომვდარმა ტირილს ვუმატე.

დედა მომვარდა და ფანჯარას მომაშორა. აივანზე ბღლა-
რქუნის სმა ისმოდა... ეტუობოდა, ჩემი შველი მგელ-კაცას
ებრძოდა. ცოტა ხანს უკან სრიალი მოისმა, ზედაც სასარე-
ლი ხარხარი მოჭეკა... ტანში ისევ ქრუანტელმა დამიარა. შე
უფრო მაგრა ჩავეჭუტე დედას და ტირილი შევწვეტიე. აივან-
ზე რაღაც ჩამი-ჩუმი ისმოდა, თითქოს კარებს სუნჯავნო. მერე
აივნის კიბეზე ვიდაც ჩაბუნძულდა და შემდეგ კი ევვლაფერი
მისწვდა.

შე და დედანები მთელ დამეს შიშისაგან ვკანკალებდით.
აბა რაღა დაგვაძინებდა!

მეორე დღეს მამაჩემი მოვიდა და გვიამბო, რომ მგელი მგელ-კაცა დაეჭვრით, მაგრამ გაგვექცაო. ჩვენც ჩვენი თავ-გადასავალი ვუბამეთ. მამაჩემს არც კი დაუსვენია, იმწამსვე წავიდა და სხვა მონადირეებთან ერთად ისევ მგელ-კაცას ძებნას შეუდგა. ბევრი ძებნა აღარ დასჭირვებიათ მგელ-კაცას მისაგნებად: თურმე, სასიკვდილოდ დაჭრილს, ვენახებამდე

პლიგს ერბინა და ღობის ძირას მომკვდარიყო. იქ ეპოვათ მონადირეებს.

საბრალო მუვალა ველ-გამოღადრული და სისხლში მოსვრილი ეგდო.

ჩემს ვაჟაკაცობამდე უცრემლოთ ვერ მოვიგონებდი სოღ-მე მუვალას, ესლაც კი ცრემლი მომერგვა სოღმე იმის მო-გონებაზე.

ასე დაათვა ჰაპამ თავისი მოთხრობა... ცოტა ხანს კი-
 დევ იჯდა გარინდებული და მერე შეძისთვის გავიდა გარეთ-
 ცეცხლი სულ ჩამქრალიყო, ნაკვერჩხლები-და იღველ-
 ფებოდა ნაცრის ქვეშ.

დიდვდას ისევ ჩანძინებოდა და გემრიელად სვრინავდა. ქა-
 რიც ისევ მწუსარეთ სუსუნებდა.

ოთახში უცეცხლობის გამო სიცვივე შემოიპარა...

მე უფრო მაგრად გავეხვიე საბანში და, ფიქრებში გარ-
 თულს, ისე დამძინებოდა, რომ ჰაპას შემოსვლა არცაგი გამიგია.

გუგო ნარვილი.

ნ ა ნ ა.

ანა ჩემო ციციუნა,
ნანა, გენაცვალეზი.
ჩაიძინე, გეთაყვა,
ნუ აცქვიტე თვალეზი.
როცა დაგეძინება,
ნახავ სიზმარს მშვენიერს:
მოგიშაღებ რძის ფაფას,
შაქრით დამცხვარს, გემრიელს.
გაიღვიძებ პატარა,
ჩაგიტკბილებ ენასა.
ახლა-კი დაიძინე,
ნანა შენსა ლხენასა.

მიშქრალი.

მოხერხებული მელია.

ოფლის ახლოს, სერზე სცხოვრობდა ერთი სახელ-განთქმული მელია. ბებერი იყო, მამათ-მთავარი ახლო-მახლო მცხოვრებ ტურამელიებისა. როცა ღამე სოფელს ჩაეძინებოდა, მელია მიირბენდა გამოფულურებულ ასწლოვან მუხასთან და მორთავდა ჩხავილს, ამ ჩხავილზე მოცუნცულდებოდნენ ტურამელები და ასეთივე ჩხავილით გააგებინებდნენ

ერთმანეთს, ვის სად ეგულებოდა დამხრჩვალნი ძალი, დავარდნილი ძროხა ან გაძვალტყავებული ცხენი. მისცვივდებოდნენ ერთად და დაუწყებდნენ ძვლებს ხერას. სოფელში საქათმეებსაც ხშირად ესტუმრებოდნენ ხოლმე. განსაკუთრებით ამ ბებერ მელიას თავის სიცოცხლეში ვინ იცის, რამდენი ქალი აუტირებია.

დიდი ხანია სოფელი ემტერებოდა ამ ბებერ მელიას, მაგრამ მას ისეთ ალაგას ჰქონდა სორო, რომ ვერავინ ვერ მიავნო. დიდ, უზარ-მაზარ ქვის უკან გაეკეთებინა ხვრელი. გამვლელ-გამომვლელს ყოველთვის ეს დიდი ქვა ეჩხირებოდა

თვალში და ვერ წარმოედგინა, თუ იქ ეშმაკ მელიას მინა რყო მიმაღლული.

შემოდგომის ერთ საღამოს მელიამ თავი გამოჰყო სოროდან და ნამძინარევი თვალებით დინჯათ შარა-გზას გაჰხედა, თითქოს ათვალეირებდა, საით უნდა წასულიყო. შარა-გზაზე სოფლები შინისკენ მიდიოდნენ ნელი დიდინით და ურმების ქრიჭინით. ზოგს სიმინდის ტარობით ჰქონდა ურმები და ტვირთული, ზოგს ჩალით და ზოგს კიდევ რით. ქალებს—ლობიოთი სავსე კალათები შეედგათ მხრებზე, ბავშვები ხბოებს მიერეკებოდნენ.

მელიას შიმშილისაგან კბილები უკაწკაწებდა. მოაგონდა იქვე ახლოს მდებარე ვენახი, სადაც ქარვის ფერად ჩამომწიფებული ყურძენი თითქოს ევედრებოდა გამვლელს, დროა, მომწვიტე და დასტკბი ჩემი ტკბილი წვენითაო. მელიას ბაღის გვერდით საქათმეც ეგულებოდა. ამ საქათმიდან რამდენჯერ მოუტაცნია მსუქანი ქათამი. ამ ტკბილმა მოგონებამ კარგ გუნებაზე დააყენა, ბანჯგვლიანი კული გააქნია და ცუნცუნით გზას გაუდგა.

ამ დროს ბაღისა და საქათმის პატრონის შვილი, თორმეტი წლის ბიჭი, სიმონა ბაღში ყურძენსა სჭამდა და თან დედას ეუბნებოდა:

— დედილო, რა მოუხერხოთ იმ ეშმაკ მელიას, ჩემი თეთრი ქორჩა ქათამი რომ შემიქამა; როგორ ამოვიყარო მისი ჯავრი?

— შვილო, აბა რა ვიცი... მთელი სოფელი ემტერება იმ წყეულს და ვერაფერი კი დააკლეს,—უბასუხა დედამ.

სიმონა ერთხანს დაფიქრდა, შემდეგ აღტაცებულმა წარმოსთქვა:

— მე ვიცი, დედილო, რას ვიზამ: გუშინ რომ ქორჩა დედალი მოგვიკლა, იმას დაუდებ საქათმის წინ და უდარაჯებ. როცა მობრძანდება ბატონი მელია, უთუოდ ქათამს წააველებს პირს და სოროსაკენ გაქანდება. ჩვენც მივსდიოთ უკან და გავიგებთ იმის საიდუმლო ბინას.

დედას მოეწონა ბავშვის აზრი.

დაღამდა. მთვარემ მთის მწვერვალდიდან დაანათა სოფელს. წუწკი მელია წელი ცუქ-ცუქით მიუახლოვდა საქათმეს. დაინახა თუ არა საქათმესთან მსუქანი დედალი, ცოცხალი ეგონა. ჩუმათ მიეპარა, დაავლო პირი და გაქანდა სოროსაკენ. სიმონა და მისი დედა უკან აედევნენ. ხედავდნენ მოკრიალებულ მთვარის შუქზე, როგორ მირბოდა მელია. დიდ ქვასთან რომ მიახწიეს, სადღაც გაქრა ის კუდიანი.

უტრიალებდნენ ქვას და თან ბუტბუტებდნენ დედა-შვილი: დასწყევლოს ღმერთმა თვალთმაქციო...

ბოლოს სიმონამ რაც ძალი და ღონე ჰქონდა დაიყვირა: — ვნახე, დედა... ვნახე, აგერ... აგერ...

გახარებულმა სიმონას დედამ ჩქარა მიაყარა ქვები სოროს კარს, და მთელ სოფელს გააგებინა ეს სასიხარულო ამბავი.

ყოველი მხრიდან მორბოდა ხალხი. მოჰქონდათ კეტები. გოგო ბიჭებმა ხმელი ფიჩხი მიაყარეს სოროს კარს, შეასხეს ნავთი და წაუკიდეს ცეცხლი. ხალხის ხმაურობა აყრუებდა მთელ სოფელს. ქალები ღოცავდნენ სიმონას, რომ მან ასეთი მანე მოაშორა სოფელს და მოხერხებულ ბიჭს ეძახდნენ.

ამ დროს ჩვენი მელა სოროში არხეინად დედალს შეექცეოდა, თან იცინოდა, ხალხის ყიჟინა რომ ესმოდა; იცოდა, რომ იქ ვერას დააკლებდნენ. მაგრამ უცებ კვამლის სუნი ეცა. მელია გაჯავრებული გამოხტა.

— იმ საძაგლებს ჩემი დახრჩობა უნდათ ცეცხლითა და კვამლით, მაგრამ ვერ მოგართვით!

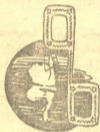
იმავე წუთს ეცა სოროს კუნჭულს, სადაც მას სათადარიგოდ გაკეთებული გასასვლელი ხვრელი ჰქონდა, გაძვრა მეორე მხარეს და გავიდა კარგა შორს სოროდან. როდესაც მალლა გორაზე ავიდა, ერთი ფრთხილად მიიხედა დიდი ქვისაკენ, სადაც ხალხის ჟრამული იდგა, და ამოიხენეშა, ეწყინა, რომ იმის სოროს კვალს მიავნეს. მერე დაღუნა თავი და გზას გაუღდა, მაგრამ საით, თითონაც არ იცოდა.

ამის შემდეგ ასწლოვან, გამოფუტურებულ მუხასთან აღარ შეკრებილან ტურა-მელები და სოფელსაც აღარ გაუგონია ბებერ მელიას ნაცნობი ჩხავილი.

მიმქრალი.

ზ ა მ თ ა რ ს.

ამთრის ზირო, გვეზარები
სუსსიანის შურდულითა,
მაგრამ კარებს არ ჩაუკეტავთ
ბებრებივით ურდულითა.

ვაკაცურად დაგიხვდებით
სიცილით და ხარხართა;
ვერც ერთს ჩვენგანს ვერა ნახავ
ბუსუს აურილს, კანკალითა.

და თუ გაკვიძლიანდი,
იცოდე, არ გაგასარებთ:
რომ სიცივემ არ გვაჯობოს,
შეშად შენვე მოგისმარებთ:

ფიფქ-ნარვეი თეთრის თოვლით
დავისრინავთ სელს და ზირებს,
მას კი ზირში თოვლს ჩაეაურით,
ვინც გაქცევას დააზირებს.

და შენ თავად დაინახავ,

რომ არაფრად არ გაგდებდეთ,
 როგორც მუსის ნაკვერჩხალი,
 უკვლავ ისე ვლახლახებდეთ.

უოველ დილა გამოვიტანთ
 ციკებსა და თხილამურებს,
 მანამდის არ დავიწითლებთ
 აღისფერად ცხვირს და უურებს,
 არც ერთი არ მოგეშვებით,
 ვისლიკინებთ, ვისრიალებთ,
 და თუ ჯიბრში ჩაკვიდგები
 დამეც ასე გაგაწვალებთ...

ზამთრის ჰირო, გვეზარები
 ეინვა-ნადებ შურდულითა,
 მაგრამ კარებს არ ჩაკეცავთ
 სწვებისაგით ურდულითა.

დაგიხვდებით კაცანათით,
 ციგით, მხე-ძუებითა
 და ჩვენს სიცილს გაექცევი
 კუდის ამოძუებითა.

შიო მღვიმელი.

კბილის ექიმის ბინაზე და ლაბორატორიაში მუშაობა.

უკვე დიდი ხანია, რაც ჯუჯა კაცები ბერლინში ცხოვრობენ, გერმანიის სატახტო ქალაქში. მშვენივრად მოეწევენ იქ, განსაკუთრებით მურხილგა და მწიგნობარი. ჰირველმა უკელა მალაზია შემოირბინა, მეორე-კი უოველ დღე გერმანელ მეცნიერების სასლებში ძვრებოდა და სიაშოვნებით სინჯავდა ძველებურ წიგნებს.

ერთხელ მწიგნობარი, უკუდმართა, ჩი-კა-ჩი და მურხილგა სასეირნოდ წავიდნენ. როდესაც ერთი სახლის წინ გაიარეს, გულ-შემსარბევი ვვირილი მოესმათ.

ქართული
ენების
სამეცნიერო
ინსტიტუტი

— რა ამბავია აქ? — შეეშინდათ ჟუჯებს და მოკრძალებით კარებში შეიხედეს. მურზილკას შიშისაგან ფეხები ჩაეკეცა.

— ე-ე! აქ კბილის ექიმი სცხოვრობს! — სთქვა შწივრობბარმა, რომელმაც მოასწრო კარებში შეძრომა და მაშინვე უკან გაძროძა: — ვიღასაც კბილს აძრობს. უუურეთ! — მიუბრუნდა მეგობრებს, — ფანჯარაზე სხედან ექიმი მასწერემაში და ალქიმიკოსი. ნეტავი რად შეიზარნენ იქ?

მურზილკამ რომ გაიგონა, ჩვენები არიან და საშიში იქ არაფერიყო, გამოცოცხლდა და ჩვეულებრივ თავსედურად დაიწყო დანვინვა.

— რად ევირის ეს კაცი, რა სისულელეა ასე ღრიალი? — დარწმუნებულ

ლი ვარ, რომ ტუუის და სულ არა სტკივა კბილი! — ეუბნებოდა მურზილკა მასწერემაშს, რომელიც ურადლებით ადგენებდა თვალს ოპერაციას.

— ერთი ნეტა შენ ამოგაძრონ კბილი, ვნახავ, როგორ დაიწეებ ევირილს! — შენიშნა მასწერემაშმა მურზილკას.

— კრინტსაც არ დავძრავ, აი ნახავ! — უნასუსხა მან.

— აბა ვნახოთ! — სთქვა ექიმმა და თვალი დაუქნია ალქიმიკოსს, რომელიც გართული იყო სსვა-და-სსვა წამლების შემსადებში.

მურსილკა გადაუთრდა, მაგრამ მაინც ^{უარყოფითად} ~~დატყვევდა~~ დაჯდა:

— დამიჭირე, ალქიმიკოსო, მაგრამ, თორემ ვადავარდები, — სთქვა მან აკანკალებულის სმით და კბილების ცემით. — შენ, მსხვერქმაზო, უცხად არ ამოხწიო. იქნება ჯობრზე მატკინო კიდევ! — ევიროდა ის.

მაგრამ როგორც-კი გამოჩნდა ექიმი გახით, მურსილკამ დაიუვირა არა ჩვეულებრივი სმით, წაშოსტა ფეხზე, წააქცია ალქიმიკოსი და გაეარდა ქუჩაში.

— რა შშიძარა, გვინდოდა მსოლოდ შეგვეძინებინა, და ის კი ისე დაფრთხა, რომ კინაღამ ჭკუაზე არ შეიშალა.

იმევე საღამოს, როდესაც ჭუჭუები შეგროვდნენ, რომ ერთმანეთისთვის მთელი დღის შთაბეჭდილებანი გაესიარებინათ, ჩინელმა ჩი-კა-ჩიმ უამბო ეველას მურსილკას ამბავი კბილის ექიმთან.

— აი თქვენ მუდამ იცინით, — გააწვევტინა მურსილკამ, რომელსაც არ უნდოდა ეველას სცოდნოდა მისი ამბავი, — იმ დროს, როდესაც თქვენ უსაქმოდ დარბისართ, მე ახალ-ახალ რამეებს ვიკვლევ და მეცნიერებას ვწააფები.

— რაო, რაო, მეცნიერებას ვწააფები?! — გახისმა აქეთ-იქედან სიცილი.

— მართალს არ ვამბობ? — სთქვა მურსილკამ და გადასედა ექიმს, — აი რა აღმოვაჩინე: წავედი სასეირნოდ ქალაქში და უცხად მივადექი შესანიშნავ ლაბორატორიას, ე. ი. ისეთ დაწესებულებას, სადაც სხვა-და-სხვა ცდას ახდენენ. ოჰ, რომ

იცოდეთ, რა სანტერესო რამეები ვნახე! კინდათ წავიქცეო
ვანთ?

— წავიდეთ ეველანი, წავიდეთ!—სთქვა ვიცაიაშ.

— წავიდეთ ლაბორატორიაში!—მეუერთდნენ მას სსკებიც.
ჯუჯები ხელად წამოსტნენ და დაედევნენ მურზილკას
რომელიც წინ გაუძღვათ.

ამაჟად მიდიოდა მურზილკა წინ და ძაღვს გახერდა ერთი
დიდი შენობის წინ. მან ამაჟადვე წარმოსთქვა:

— აქ არი!

იმავე წუთს ჯუჯები ოთახის ეველა კუთხეს მოედვნენ
და უცნაურ ხელსაწყოების თვალიერებას შეუდგნენ.

მაგიდაზე იდო მიკროსკოპი, ე. ი. ისეთი ხელსაწყო,
რომელიც სულ ზაწაწკინტელა საგნებს დიდად აჩვენებს.

— ვაი!—დაიუვირა აკანკალებული სმით მიშკამ, რომე-
ლიც მიკროსკოპში ერთი ციცქნა ჭიას სინჯავდა.

ჩქარიაშაც ჩაიხედა მიკ და გააკვირვებისაგან თითის
წვერებსე შედგა: ჭია-ღუა ადამიანსე დიდად ეჩვენა. მეორე
კუთხეში ზაწა-წვერას ეჭირა მწვანე ბაჟაუი, რომელსაც
წიმა გამადიდებელი შუშით სინჯავდა. ჩინელს, რომელიც
კარგად სატავდა, ძაღვსე გაესაზრდა, როცა ლაბორატორიაში
სწვა-და-სწვა ფერები დაინახა. მან შეურია ეს ფერები, სო-

ლო ვიცაია გულმოდგინედ შეუდგა მათ ნაუვას^{ნაწილად} და
 ში. აწვიცაია და ტრიალა სპირტზე ადუღებდნენ რა-
 დაცა სითხეს. რომელიდაც რეტორტასთან (შუშის ჭურჭე-
 ლი, რომელშიაც სხვა-და-სხვა ქიმიურ ცდას ახდენენ)
 მწიგნობარი ფაცეფუცობდა. როცა ჰაჰა-წვერამ დაინახა
 ეს, გაუშვა ბეუეი ხელიდან და მივარდა მწიგნობარს. ის
 სულაც არა სწუსდა, რომ შემინებული ბეუეი აქეთ-იქით
 დარბობდა და დასტობდა.

— ვაიჲ, მეშინიან! აქეთ მორბის, აქეთ! — გაისმა უცებ
 გულმემსარავი სმა.

შემინებულმა ძეგბმა შესედეს ერომანეთს, მერე გაიქც-
 ნენ იქითკენ, საიდანაც საშინელი ვვირილი ისმოდა. სანამ
 ჯუჯები ფიზიკურსა და ქიმიურს კვლევა-მიებაში იევენენ,
 მურზილკა შემწვრალიყო ანატომიურ კაბინეთში, სადაც იდგა
 ზონხები და ეკიდა ადამიანის ტანის გაჭრილ ნაწილების
 სურათები. ამის დანახვაზე მურზილკას ჩვეულებრივად შეე-

შინდა და მორთო ევირილი. ყუყუებმა ზირველად ნახეს ასეთი სურათები, მაგრამ ექიმი მასწავრემაში, რომელსაც, რასაკვირველია, ესწავლა თავის დროზე ანატომია, და ჩუმი მისანი, მშვენიერი მცოდნე ეველა ამეებისა, შეუდგნენ მშობის განათლებას.

— ხომ ხედავთ, აი ამ თავს, რომელიც დაფასვა დახატული, — ხსნიდა ჩუმი მისანი. — ნახვენებია, რამდენი ნაწილისაგან შესდგება ადამიანის თავი.

— იქ რა ბნელი ოთახია? — გააწვევეტინა მშობარა მურზილკამ.

ექიმმა მასწავრემაშმა გაიღიმა და არაფერი უპასუხა: მან უკვე დიდი ხანია გაარჩია ამ ოთახში ჯადოსნური ფარანი და თეთრი ეკრანი, რომელზედაც უსიტევოდ სურათებს უჩვენებენ. ის შევიდა ოთახში, შეუმჩნეველად შესდო ფარანში ის სურათი, რომელზედაც დახატული იყო ბუხი და კალია და მოუვიდა ზაწაწკინა ლამფას. მამინ თეთრ ეკრან-

ზე გამოჩნდნენ ეს მწერები, ერთი ასად გადრეხულნი, მხელი ასაწვრია, რა შიშმა მოიცვა ძოელი საზოგადოება. ჰატარა მათურებლები იმ წამსვე ოთახიდან გავარდნენ.

მაგრამ უფრო გულმაგარნი ძალე დაბდუნდნენ უკან და, როცა გაიგეს, რაშია იყო საქმე, სიცილით დაიხოცნენ. ცოტ-ცოტა ვეელანი დაბრუნდნენ. მარტო მურზილვა ვერა ბედაუდა ოთახში შემოსვლას, მიუსხედავად ბევრი თხოვნისა და დარიგებისა.

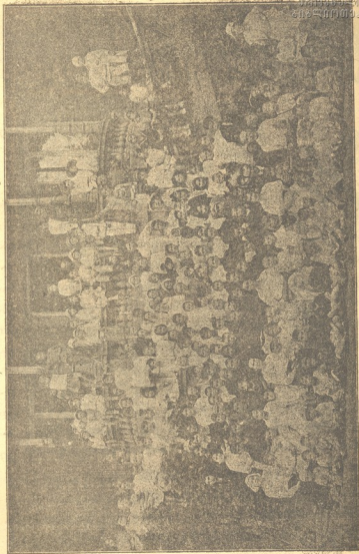

საბჭოთა პირველი საბავშვო მოედანი.

ა ბედნიერი არიან ის ბავშვები, რომელთაც იხილეს საბჭოთა პირველი მოედანი! იხილეს რევოლუციონურ კომიტეტის ჩრდილოვანი ბაღი, სადაც თავისუფლად სუნთქავ მტვრიან ქალაქის შუამდე. ვერხვის ხეები, მაღალი ჭანდრები, იქვე მონი-ახლო ვარდის ბუჩქები, რომელნიც პირდაპირ თავბრუს გასვევენ თავის სურნელოვანებით. თვალს გტაცებთ გაქმნილი შადრევანიც, რომლის აუზში სცურავენ ფერად-ფერადი თევზები. აკერ, მაღალი, საიდუმლოებით სავსე კომპი, საიდნაც მთელი თბილისი ისე მოსჩანს, როგორც ხელის გულზე. ვარდების ხეივანს ქვეშ გაშლილი სუფრა, სედებილი ჩაი, ზური; ეველი. ხეივანის ტოტებზე მოსჩანს ბავშვების სათამაშოები. რა გინდა, რომ აქ არ იყოს, რაც კი ბავშვის სულსა და გონებას იტაცებს!

აი ასეთია საბავშვო მოედანი გარეგნულად. ორასმა ბავშვმა გაატარა აქ სამი თვე და ისიამოვნა. ეს ბავშვები მეტ წილად ქართველები და სომხები იყვნენ. იყვნენ რუსის ბავშვებიც.

ქართველი საბავშვო მოედნის გასსნა ჩვეულის ბილში.

ბავშვები ექვს ჯგუფად დაიყვნენ. მათ ჭკავდათ ხელმძღვანელი ქალები, რომელნიც ასწავლიდნენ ბავშვებს სატვას, პერწვას, სიმღერას, უამბობდნენ ზღაპრებს, მცენარეების ამბავს, თვისებებს. შემდეგ იმართებოდა ცეკვა, თამაშობა, სირბილი. ერთი სიტყვით, ერთობოდნენ და თავისებურად დროს ატარებდნენ. მერე, 11 საათზე, დაიბანდნენ ხელებს და შეუდგებოდნენ ჩაის სმას. მორიგეები, რომელთაც თვით ბავშვები ირჩევდნენ, ემსახურებოდნენ დანარჩენებს. ბავშვებსა და ხელმძღვანელ ქალებს შორის ტკბილი სიუჟარული იყო. ბავშვები ეხვევოდნენ და ეაღერებოდნენ ამ ხელმძღვანელებს, როგორც თავიანთ მშობლებს.

ამ მოედნიდან წასვლისას ბავშვებმა დიდი ზეიმი გამოართეს. მათ აღტაცებას და სიხარულს საზღვარი არა ჰქონდა: სტუნაობდნენ, კისკისებდნენ, ტაშს უკრავდნენ.

ზეიმის წინა დღეს, სამწუხაროდ, დიდი თავსება იყო, რომელმაც სულ განაადგურა ბავშვების მიერ გამართული და ათასწორად მართული ვარდების ხეივანი. მაგრამ ამან ხელი არ შეუშალა ბავშვების მხიარულებას. შესწუდა თუ არა წვიმა, ბავშვებმა სახელდახელოდ შეასწორეს მიფუშული ხეივანი და კამართეს წარმოდგენა, ლექსების კითხვა და სხვა. თავიანთ სამშობლო ვნაზე ბავშვებმა შეასწორეს სხვა და სხვა სცენები, სიმღერები, ლექსები. იცეკვეს ლეკური, იმღერეს ხორთი კავკასიური სიმღერები. ბევრი ბავშვი თავის მიერ მოგონილ ტანისამოსში იყო გამოწყობილი.

ზეიმი დასრულდა მშვენიერი აზოთოფით: „ზღაპრების გამოსვლა“. მარშის ხმაზე ბავშვები რიგ-რიგათ ჩამოვიდნენ სცენიდან ხეივანში. წინ მოუძღოდათ ზღაპრების ფერია, რო-

მელსაც სელში ვეებერთელა წიგნი ეჭირა. უკან მისდევნენ
 ზღაპრების გმირები. ამ უკანასკნელთა შორის ერთი კუდიანი
 ბებერიც მოკაკული დიდი ცხვირით. ზოგი ბავშვი ეროვნულ
 ტანისამოსში იყო, ზოგსაც ფერადი ქალაღდის ქუდი ეხურა.
 მსიარულეობაში მონაწილეობას იღებდა ეველა 200 ბავშვი.

შემდეგ ბავშვები შევიდნენ ვარდის სეივანში, სადაც სუფ-
 რაზე დახვდათ სხვა და სხვა ხილი: ვაშლი, კაკალი... სეი-
 ვანი შიგნით მორთული იყო ბავშვების მიერვე გაკეთებულ
 კოსტა სამკაულებით.

ბავშვებმა საფხულის შთაბეჭდილებანი ჰატარ-ჰატარ წე-
 რილებში გამოხატეს. ერთმა ლექსიც კი დასწერა. ეს ლექსი
 ასე იწვეება: „მიუვარს სასახლე, რომლის თითო ბუჩქს ისე
 ვიცნობ, როგორც ჩემს სამშობლოს“.

ელ. ხილიჩ.

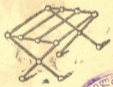
გ ა ს ა რ თ ო ზ ი.

მუხუდოსგან გაკეთებული სათამაშოები

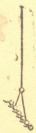
დედამ სადილისათვის მუხუდო იყიდა,
რეზომ სთხოვა:

- მომეცი დედა ცოტა მუხუდო.
- რად გინდა?
- მე ასანთის ნამწვი მაქვს და სათა-

მაშოებს გავაკეთებ.

დედამ მისცა მუხუდო. რეზომ დააღობო წყალში მუხუდო
და როცა დარბილდა, მოიტანა ნამწვი, ჩხირები და გააკეთა
კიბე, სკამი, მაგიდა, ფოცხი, სამთითი, გამოსქრა ქაღალდი
როგორც ბარი და ცელი და ტარი გაუკეთა.

ჩ რ დ ი ლ ე ბ ი .

საქართველოს
საზღვრისა

კურდღელი

შგელი

ნაშალი

ქულიანი კაცი

ზანგი

თუთიყუში

ინდოელი

1922 წელს

გამოვა საემბწვილო დასურათებული ჟურნალები

მცირეწლოვ. „ნაკადული“ მე-XVII წ.

მოზრდილთათვის „ჭიჭილი“ მე-XXXIII წ.

ჟურნალები გამოდის სახალხო განათლების კომისარიატის
სოციალურ აღზრდის მთავარმართველობასთან არსებულ
სარედაქციო კოლეგიის ხელმძღვანელობით.

ხელის მოწმობა მიიღება ორივე ჟურნალზე ყოველ თვიურად
და ღირს 15 ათასი მანეთი.

სასწავლებლებს დაურიგდებათ უსასყიდლოთ.

მისამართი: თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 5, სახალხო განათლე-
ბის კომისარიატი, „ნაკადულისა“ და „ჯეჯილის“ რედაქცია.

რედაქტორი: სარედაქციო კოლეგია.